

Dorpsnieuws Waarde

Augustus 2024

Dorpsraad Waarde

Beste inwoners van Waarde,

Het is hoog tijd om weer eens iets van ons te laten horen. We hebben weer informatie die we graag met u willen delen.

In deze nieuwsbrief vindt u allerlei nieuwsberichten over de ontwikkelingen in ons dorp. Verder zijn we in gesprek gegaan met de dames Blaauwkamer over de herinneringen aan de verschrikkelijke tragedie die in 1944 in ons dorp plaatsvond, nu 80 jaar geleden.

Ook zijn we benieuwd naar uw reactie. Lees snel verder.

Zendmast

Op veler verzoek zijn we geruime tijd geleden gestart met het onderzoeken van mogelijkheden voor een zendmast op Waarde in samenwerking met Vodafone en de gemeente. Dit in verband met de slechte bereikbaarheid van het mobiele netwerk voor een groot deel van de inwoners. Meerdere locaties zijn aangewezen en onderzocht, maar helaas stuitte dit alle keren op bezwaren van allerlei aard.

We zijn ons ervan bewust dat een zendmast geen fraai zicht geeft, maar de andere kant is dat we het ons niet kunnen veroorloven een goede bereikbaarheid te blokkeren. In de laatste jaren is het minimaal twee keer gebeurd dat de verbinding met 112 meerdere malen wegviel, pakjesbezorgers kunnen niet fatsoenlijk met pin afrekenen en in MeerWaarde worden privégesprekken noodgedwongen op straat gevoerd. Dit alles noopt ons als dorp om te komen tot een oplossing en daarvoor hebben we elkaar nodig.

Open-tuinenroute

Op 25 mei jl. heeft er weer een open-tuinenroute in Waarde plaatsgevonden. Een leuk initiatief, waarbij dorpsbewoners hun tuin openstellen voor belangstellenden van binnen en buiten het dorp. Prachtig om de diversiteit van de tuinen te zien en daarnaast is het een activiteit wat mensen aan elkaar verbindt. We spreken onze dank uit aan de bewoners waar iedereen vrijblijvend even mocht genieten.

Vervanging bomen

Wellicht heeft u het gezien. Onlangs zijn er aan de dijk richting het haventje vijf grote populierenbomen gerooid. Dit was nodig omdat de bomen oud waren, wat voor gevaarlijke situaties kon zorgen. Het verzoek van het Waterschap is door de dorpsraad ingewilligd op voorwaarde dat er nieuwe bomen terug geplant zouden worden. Inmiddels zijn de nieuwe bomen geplant.

Voortgang woningbouw/nieuwbouw school

Woensdag 20 maart 2024 is er vanuit Gemeente Reimerswaal een informatieavond verzorgd t.b.v. de ruimtelijke ontwikkelingen in Waarde. Vanuit de Dorpsraad en de gemeente Reimerswaal wordt nu een update gegeven van de stand van zaken.

Inmiddels heeft de gemeente diverse onderzoeken uit laten voeren. Het gaat er dan om om bijvoorbeeld vast te stellen of er sprake is van belangrijke archeologische waarden en of er sprake is van beschermde diersoorten. Ook zijn er studies gaande hoeveel woningen ter plekke gebouwd kunnen worden en aan welke woningen behoefte is.

Voor wat betreft de school is een visiedocument opgesteld en wordt momenteel een architect geselecteerd die uiteindelijk de nieuwe school gaat ontwerpen.

In het najaar zal een nieuwe bijeenkomst in MeerWaarde georganiseerd worden om de vorderingen in woord en beeld aan de inwoners te presenteren. Net zoals bij de eerste bewonersavond zullen alle inwoners van Waarde voor deze bewonersavond worden uitgenodigd.

Gedenkboom

Op de begraafplaats werd een gedenkplaats gemist voor kindjes, die geboren en overleden zijn voor de 24^e week van de zwangerschap en niet begraven kunnen worden. In de afgelopen tijd hebben we hierover nagedacht in nauwe samenwerking met de gemeente. Dit heeft geresulteerd in een gedenkboom van cortenstaal. Het is de eerste gedenkboom in Zeeland.

Alle Reimerswaalse ouders die te maken krijgen met een levenloos geboren immatuur kindje kunnen vanaf 2024 ervoor kiezen om dit kindje te begraven of enkel te gedenken door middel van een gedenkblaadje in de gedenkboom te laten hangen. Zie voor verdere informatie de website van de gemeente Reimerswaal.

Buurtkastje

Een buurtkastje is een kastje met daarin diverse (houdbare) producten en verzorgingsproducten.

Eerder hebben we binnen de dorpsraad het idee besproken of het hebben van een buurtkastje van betekenis kan zijn voor ons dorp. En wie kunnen we dit nu beter vragen dan u als dorpsbewoner zelf?

Spreek, mail, app, bel of laat een briefje achter bij één van de dorpsraadleden. We horen graag uw reactie!

Hoe werkt een buurtkastje?

U kunt uit een buurtkastje gratis en anoniem meenemen wat u kunt gebruiken en/of erin zetten wat u missen kunt.

Waarom een buurtkastje?

Op die manier gaan we verspilling tegen en worden mensen geholpen die dit extraatje goed kunnen gebruiken.

Soms heeft u iets in de kast staan, wat u eigenlijk helemaal niet zo lekker vindt. Of u heeft gewoon te veel van een bepaald iets staan. U kunt het dan in de container gooien, maar dat is zonde! Daar kunt u het buurtkastje voor gebruiken.

Daarnaast heeft niet iedereen het even breed. Vooral in deze tijd met hogere energiekosten, dure boodschappen en noem alles maar op, komen meer mensen in de financiële problemen. Ze komen lang niet altijd in aanmerking voor de voedselbank. En een buurtkastje heeft geen regels!

AGENDA-TIP! Voorjaar 2025 documentaire over 80 jaar bevrijding in MeerWaarde

Frituurvet

Zoals u wellicht weet, kunt u uw oude frituurvet voor recycling inleveren bij een depot. Door een wijziging van de locatie op ons dorp was er in de afgelopen periode verwarring ontstaan over de plaats waar u uw oude frituurvet kunt inleveren. Voortaan kunt u deze kwijt in de gele container, die bij het voetbalveld staat en/of bij fam. de Koeijer, Westveerpolder 6, in de container rechts naast de voorste schuur.

Buurtbus

De Buurtbus Flex rijdt elke werkdag tussen 10.00 en 16.00 uur in de gemeente Reimerswaal. De Buurtbus Flex brengt u van deur-tot-deur.

Hoe werkt het?

De Buurtbus Flex is er voor alle reizigers binnen gemeente Reimerswaal. Elke werkdag tussen 10.00 en 16.00 uur komt de bus u ophalen op de door u doorgegeven locatie. Dit kunt u doen door 1 uur van tevoren te bellen naar de vervoerscentrale via 088 – 235 80 90. Natuurlijk kunt u ook al ver van tevoren uw rit reserveren of een wekelijkse afspraak in de agenda van de bus zetten. De vrijwillige chauffeur van Buurtbusvereniging Waarde haalt u graag op! De kosten zijn €2,50 per rit, afrekenen kan alleen in de bus met pinpas.

Uitgezonderd

De Buurtbus Flex is niet beschikbaar voor ritten tussen Kruiningen, Yerseke en Hansweert die met de reguliere buurtbus van lijn 599 gemaakt kunnen worden.

Behalve als passagier kunt u de Buurtbus-voorziening ook steunen door als vrijwilliger een dagdeel per week als chauffeur beschikbaar te zijn. Tel. Albert van Loon 06-1299 2759.

Uw reactie

Heeft u een idee, een vraag, een opmerking of wilt u iets bespreken binnen de dorpsraad, laat het ons weten. Wij zijn er voor alle bewoners!

Haventje

We hebben jullie in eerdere nieuwsbrieven al geïnformeerd over de slechte staat van de kademuur van het haventje en het plan van Waterschap Scheldestromen om hier binnen enkele jaren iets aan te doen.

Momenteel is er een tijdelijke oplossing gerealiseerd met stelconplaten en betonblokken om te voorkomen dat er een onveilige situatie zou ontstaan. Op termijn (2-4 jaar), is het de bedoeling van het Waterschap Scheldestromen om de kademuur te vervangen door een talud/berm, waardoor de functie van het haventje als ligplaats voor boten vervalst (incl. trailerhelling) en het haventje kleiner wordt.

Het haventje van Waarde heeft voor ons dorp een belangrijke historische en recreatieve functie. Door de Dorpsraad is er, bij zowel het Waterschap Scheldestromen als bij de Gemeente Reimerswaal, op aangedrongen om de functie van het haventje te behouden, tot op heden helaas zonder het gewenste resultaat. In het laatste overleg met de Gemeente Reimerswaal is afgesproken dat door de Dorpsraad contact wordt gezocht met de Stichting Erfgoed Zeeland voor advies over mogelijkheden om het haventje te behouden.

Het haventje van Waarde heeft voor ons dorp een belangrijke historische en recreatieve functie.

Door de Dorpsraad is er, bij zowel het Waterschap Scheldestromen als bij de Gemeente Reimerswaal, op aangedrongen om de functie van het haventje te behouden, tot op heden helaas zonder het gewenste resultaat. In het laatste overleg met de Gemeente Reimerswaal is afgesproken dat door de Dorpsraad contact wordt gezocht met de Stichting Erfgoed Zeeland voor advies over mogelijkheden om het haventje te behouden.

Voor de mensen die het leuk vinden om een stukje historie over ons haventje te lezen, kijk snel op de volgende pagina.

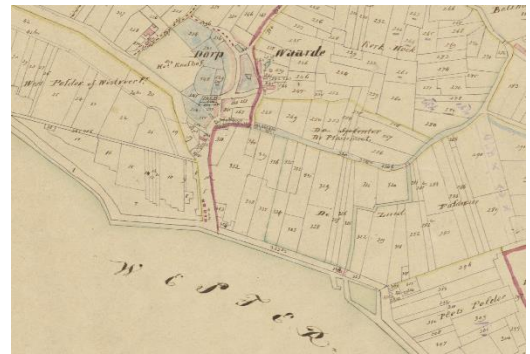

Zeeland is tot ver in de twintigste eeuw voor het vervoer van goederen nagenoeg volledig afhankelijk geweest van de beurtvaart. De belangrijkste beurtvaartverbindingen waren die vanuit verschillende Zeeuwse plaatsen naar Dordrecht en Rotterdam. Voor dit doel was in nagenoeg aan elk vaarwater gelegen Zeeuws plaatsje wel een haven te vinden, hoe klein ook. Op deze wijze beschikte Zeeland over een uiterst fijnmazig netwerk van transportmogelijkheden over het water. Helaas zijn veel van deze haventjes, door de na de watersnoodramp van 1953 noodzakelijke dijkverhogingen, verdwenen. Echter, waar de haventjes nog bestaan, zijn ze meestal nagenoeg onherkenbaar of ze verkeren in slechte staat zodat ze niet meer toegankelijk zijn.

Rijkswaterstaat beschrijft ons haventje als volgt: *Buitendijks van het gemaal bevindt zich een getijdehaventje bestaande uit twee havendammen. De oostelijke havendam is bekleed met betontegels. Er staat een houten bolder op de dam in zeer verweerde staat. Vanaf deze naar het oosten toe loopt een palenrij evenwijdig aan de dijk. De westelijke havendam is breder en van gegoten beton. Op deze dam ligt een parkeerplaats en een botenhelling. Vanaf deze dam loopt een krib verder de Westerschelde in met steenbestorting.*

De woorden “een houten bolder op de dam in zeer verweerde staat” baart ons zorgen.

Want de inwoners van Waarde zijn gehecht aan hun haventje, al is het nog zo klein, omdat het voor hen de eeuwenlange binding met de Schelde betekent. Hoe was het ongeveer 175 geleden?

Uitsnede van de watering van Waarde voor 1847

Voor 1847 lag de toenmalige uitwateringssluits en haven ongeveer 200 meter verder naar het oosten waar ook het veerhuis stond. De uitwatering voldeed niet meer aan de eisen, veel land en wegen stonden in de winter onder water. Dat jaar werd, met de bouw van een nieuwe sluis voor een bedrag van 28.600 gulden, de uitwatering van de Waardepolder aanzienlijk verbeterd.

Het voormalige veerhuis, met rechts op de foto een stukje van de huidige haven.

Door de verandering van de uitwatering slibde de oude haven dicht. Nog steeds afhankelijk van het transport over het water, werd er in 1861 op de huidige plaats een nieuwe haven gerealiseerd. Er was plaats voor één schip. Een nieuwe haven betekende ook nieuwe tarieven voor alle goederen die via deze weg werden aan- of afgevoerd. Zo betaalde men bijvoorbeeld 5 cent per stuk voor “runders, kalvers, en vette varkens” en 1 cent voor “magere varkens, schapen en lammeren”.

Met het transport van de vele kilo's suikerbieten, vanaf die tijd, ontstond er al vrij snel behoefte aan vergroting. Dit werd in 1899 gerealiseerd en toen konden er vier schepen tegelijk aanmeren. Halverwege de twintigste eeuw was er geen economische noodzaak meer om de haven in stand te houden. Bovendien zou het behoud van de haven voor de gemeente Waarde hoge kosten met zich meebrengen. Bedragen die de gemeente niet zou kunnen opbrengen, zodoende werd in 1956 besloten om de havenfunctie op te heffen.

Een vergelijkbaar haventje, toentertijd, was de Rattekaai. Gelegen aan de Oosterschelde en aangelegd na de bedijking van de Eerste Bathpolder in 1856. Het is een rijksmonument met als beschrijving “haventje van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en zeldzaamheidswaarde”. Ons haventje verdient toch ook de waardering als maritiem erfgoed?!

Rond 1925, drukte in onze haven met het laden van uien.

De zussen Blaauwkamer

Elk jaar zijn de zussen Blaauwkamer trouw aanwezig bij de Dodenherdenking op ons dorp. In het bijzonder op die dag herdenken ze hun geliefde oma en nichtje die zijn omgekomen bij een Engelse bommenwerper. Deze stortte neer op de plek waar nu het monument staat. Afgelopen april was dit 80 jaar geleden. We gaan in gesprek met Tan Schouwenaar-Blaauwkamer (84 jaar) en Adrie Cornelisse-Blaauwkamer (80 jaar) over deze aangrijpende gebeurtenis in 1944 en hun leven op Waarde. Vanwege de hoge leeftijd van hun oudste zus Marie kan zij er niet bij zijn. Tan woont in Koudekerke en Adrie woont haar hele leven op Waarde.

In het kort de situatie

Op 11 april 1944, rond 23.30 uur, was een Engels vliegtuig boven de Westerschelde aangeschoten en is al brandend neergestort op verschillende woningen in de Dorpstraat (nu Raadhuisstraat). Het was een Engelse Lancaster bommenwerper van het 619e squadron van de Royal Air Force.

In één van de huisjes woonden opa en oma Blaauwkamer en nichtje Riet. De zussen Blaauwkamer woonden schuin tegenover hun opa en oma. Zus Marie sliep graag bij opa en oma, maar deze keer mocht het niet van moeder. In deze nacht voltrok zich een verschrikkelijke tragedie.

Wat kunnen jullie nog herinneren van het neerstorten van de bommenwerper?

Adrie: 'ik kan me er niks van herinneren, omdat ik nog maar een half jaar oud was. Moeder zei dat mijn wieg helemaal vol met glas lag. Door de grote luchtdruk zijn toen veel ramen gesneuveld'.

Tan: 'ik was uit bed gegaan en opa was bij ons binnengekomen. Ik zie opa nog zitten in een emailen teiltje, omdat zijn armen verbrand waren. Hij had oma uit de bedstee geprobeerd te halen, maar zij had een balk op zich gekregen. Ze heeft geroepen 'Arjaan, Arjaan, help me', maar hij kreeg haar niet van onder die balk en is levend verbrand'.

'Ik weet ook nog dat mijn vader flauwviel in de gang, want als je het je goed laat doordringen dat je moeder levend verbrandt, dat is verschrikkelijk!'

Ook nichtje Riet, die toen 18 jaar was, is verbrand. Op haar voeten na (omdat ze wollen sokken aanhad of een wollen dekentje over haar voeten had) is er niets meer van haar lichaam terug gevonden.

'De andere ochtend stonden er allemaal Duitsers met lange stokken in de afvalhopen te steken of er nog mensen of stukken van het vliegtuig te vinden waren'.

Heel lang hebben de afvalhopen daar gelegen. Adrie: 'het was zo'n uitdrukking, we gaan spelen op n'ouwe brand'.

Oma Blaauwkamer

Welke impact heeft dat op jullie en jullie gezin gehad?

De zussen Blaauwkamer vertelden dat hun vader er veel van geweten heeft, tijdens de herdenking was hij altijd erg geëmotioneerd. 'Nadien werd er niet veel meer over gepraat, zo ging dat vroeger. Nu worden kinderen veel meer bij dingen betrokken maar dat was vroeger niet. Ook was het zo erg dat je dat weg wilde duwen; het was te groot om over te praten'. Na die ramp heeft hun opa 10 jaar bij hen ingewoond.

Hoe hebben jullie de kinder- en jeugd tijd in Waarde ervaren? Beide dames gaven aan dat het in hun jonge jaren veel anders was dan nu. 'Iedereen speelde veel op de straat. Er waren in die tijd geen stoepen, dat was grond: daar deden we hinkelpaard en we knikkerden veel. Knikkeren deden we met murpels (balletjes van klei), omdat glazen knikkers te duur waren. Van weinig dingen konden we toch iets leuks maken: een zinken teil was in de zomer je zwembad en van 2 raamkozijnen werd er een tent gemaakt waar we dan samen met speelkameraadjes in mochten eten'.

'Waarde was een levendig dorp met een eigen burgemeester, veel bedrijvigheid op het land en er was een grote middenstand. In onze tijd waren er 2 slagers, 3 bakkers, 4 kruideniers, 2 fietsenmakers, 2 manufacturenwinkels en 2 schoenmakers. Alle mensen bleven in het dorp, daarom konden al deze winkels bestaan.

Op Waarde hadden we ook een gevangenis, achter de twee scholen, 't kot noemde ze dat'. De zussen hebben nooit meegemaakt dat er iemand in zat...hadden we ook toen al redelijk brave Waardenaers.

'In onze jeugdtijd moesten we meehelpen in de winkel. Vader en ome Jaap hadden samen een slagerij (op de plaats van de voormalige slagerij van Ko Koster)'. Tan: 'om 5.00 uur stond ik in de winkel om vleeswaren te snijden en daarna te bezorgen. Bijna alles werd toen bezorgd; veel winkeliers gingen eerst de boodschappenlijstjes bij de mensen thuis ophalen en vervolgens werden dan de bestelde producten weer thuisbezorgd. Ook de melkboer kwam met de melkbus aan huis'.

Wij denken dat de bestelbus van een Jumbo of AH zo'n luxe is, maar soortgelijk was er vroeger dus al. Adrie: 'Mensen waren ook wel makkelijk, het gebeurde dat je voor een onsje boterhamworst op je fiets naar Gawege moest.

Toen ik op de Mulo in Kruijningen zat, had ik een keer een bestelling met o.a. varkenspoten. Die had ik in een klein tasje onder m'n zadel gedaan, maar die was ik totaal vergeten. Die waren natuurlijk niet meer goed, dus heb ik ze op een gegeven moment op een Plattendiek maar in d'n dulf gegoid en nooit meer iets van gehoord'. Dat werd wellicht een wat karig snertje.

Als er iemand gestorven was, dan kwam de begrafenisondernemer Arjaan Blok huis aan huis 'de wete doen'. Bij iedereen bracht hij dan het bericht dat er iemand was overleden.

Beiden kijken met een goed gevoel terug op hun kinder- en jeugdtijd in Waarde, waar ze altijd veel vrijheid en saamhorigheid onder elkaar hebben ervaren.

Als jullie Waarde van toen met nu vergelijken, wat zijn dan de grootste veranderingen?

'Het is eigenlijk niet te vergelijken, er is nu weinig leven meer in het dorp. Als je nu op straat loopt, is het stil. Dat was vroeger niet, toen was er veel meer reuring. Je ging veel met elkaar om, ook omdat vroeger de vrouwen niet werkten. Je had veel contact met elkaar en deed veel samen: samen op het bankje boontjes punten of appels schillen.

Met de komst van tv en later de smartphones is daarin veel veranderd'.

V.l.n.r. Tan, Adrie en Marie

Een hartelijke groet van alle dorpsraadleden.

Kees Goud

Tel. 0113-501500

aanbedr.cmgoud@hetnet.nl

Joost Nieuwenhuijse

Tel. 0113-504225

jjnieuwenhuijse@kliksafe.nl

Samenstelling Dorpsraad Waarde

Kees Goud (voorzitter)*

**Joost Nieuwenhuijse
(secretaris)***

**Wilma van Eenenaam
(penningmeester)***

**Marc Brouwer
Kees Duijnkerke**

Kees Dijl

Sandrina van Iwaarden

Cora Nagelkerke

Tona Verburg*

**De Dorpsraad vormt een
gezamenlijk bestuur met
Stichting Dorpshuis Waarde*

